

hem conegut fins ara) ni de les que es podrien aplicar amb la intenció d'afavorir el català. Sóc decididament partidari del respecte a tots els parlants de totes les llengües (aclariment important: «respecte» i «oficialitat» no són sinònims). I estic igualment a favor que els catalanoparlants al País Valencià, a les illes o a la Franja puguem exercir plenament els nostres drets lingüístics. No sols aquells que ens reconeixen actualment les lleis espanyoles vigents, que són lletra morta en molts casos, sinó els que ens corresponen d'acord amb la legalitat internacional, i particularment, amb la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (CELRM), signada i ratificada (any 2000) pel govern espanyol.

Tot això, fins ara, depenia exclusivament dels avanços que es podien fer dins cada territori. I és així com les distintes legislacions reflecteixen fidelment la correlació de forces que les forces autòctones havien pogut acon-

seguir, dins la legislació profundament tramposa que ens va deixar el simulacre de democràcia perpetrat en la mort de Franco i cristallitzat (mai millor dit) en la Constitució espanyola de 1978. Serà amb la sobirania de Catalunya que hi haurà un nou actor en joc. Per primera vegada hi haurà un estat potent (el cas d'Andorra és diguem-ne especial) que podrà legislar, entre moltes altres coses, sobre els drets lingüístics dels ciutadans.

I em sembla bé que els líders polítics hagen manifestat la seua intenció de respectar els drets de les persones castellanoparlants. És democràticament correcte. Ara bé, no crec que aquests drets a Catalunya hagen de ser independents dels drets de què els catalanoparlants podem gaudir en els nostres territoris de residència. No ho haurien de ser. L'Estat espanyol no és precisament conegut pel seu respecte als drets humans; molt menys als lingüístics. I a ningú no escapa que la

temptació de centralitzar i «espanyolitzar» encara més serà un perill evident després de la independència de Catalunya.

Crec que donar per fet que el castellà hi serà oficial equival a declarar que la nostra sort, la dels catalanoparlants del País Valencià, les Illes Balears i la Franja no els importa. El respecte a un elemental principi d'igualtat recomana, com a mínim, entrar en una equació en què els drets lingüístics de tothom compten; no sols els de les persones que prefereixen usar el castellà a Catalunya, sinó també els d'aquells que preferim viure en la nostra llengua als altres territoris de parla catalana.

Diguem-ho clar: deixar això plenament en les mans de la bona voluntat del govern espanyol equival a desentendre's de nosaltres. Francament, no és això el que esperem de les forces polítiques que resultaran decisives des dels primers moments de la futura República Catalana. ♦

Parlar en castellà

ANDREU SALOM I MIR

Fins a principis del segle xx, a Mallorca era molt poc habitual, gairebé una raresa, que els illencs poc il·lustrats o gens (la majoria de la població) tinguessin algun contacte amb gent de parla castellana, llevat que fossin mariners. Tan sols algun contacte fugisser amb algun soldat o funcionari vingut d'Espanya els podia permetre la possibilitat de sentir la llengua de Cervantes. Les classes populars no la sabien parlar, i amb moltes dificultats arribaven a entendre-la, i encara parcialment. Únicament les classes privilegiades tenien accés al coneixement d'aqueixa llengua, especialment si tenien algun tipus de pretensió política, social o econòmica (la diglòssia de les elits autòctones era un fet palpable). El

castellà era la llengua oficial de l'Estat central, la llengua A, la llengua formal, pròpia dels àmbits oficials i de les ocasions solemnes, mentre que el català/mallorquí era la llengua informal, la llengua B, la de cada dia, la d'anar per casa, l'única parla de les classes baixes. És per això que, si en alguna ocasió hom sentia algunes frases, o qualche discussió, en castellà o *foraster*, que era com es denominava popularment aquesta llengua, la sorpresa solia ser considerable, sobretot si tenia prou repercussió perquè, com a notícia, sortís publicada en algun diari local, com una en què dos *forasters* armaren un escàndol en una pensió de Ciutat.

En aquest context, que sociolingüísticament havia variat ben poc en uns

quants segles, no deixa de tenir una certa lògica que l'expressió «parlar en castellà» tingués determinats significats relacionats amb la manca de comprensió o la inintelligibilitat dels mots. El primer, i més conegut, és el de 'estar embriac', o 'anar moix', però també fa referència, curiosament, al cantar de la perdiu, dit també *escotxejar*, que també vol dir 'parlar seguit seguit i d'una manera no gaire intel·ligible', accepció relacionada, doncs, amb el fet de parlar en castellà. Així, doncs, els nostres avis, monolingües catalans, tenien clar que, en el seu món lingüístic, el castellà era un element extern i estrany, superflu i prescindible, per la qual cosa té tota la seva coherència l'abast semàntic que donaren al terme. ♦